

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK * Posamezna številka 16 vinarjev.

Cene po pošti:
za celo leto K 40.—
za polleta K 20.—
za četrt leta K 10.—
za 1 mesec K 3.50
Za Ljubljano mesečno 3 il.
Uredništvo in uprava.
Kopitarjeva ulica št. 4.
Uredn. telefon št. 50.

Nadvojvoda Jožef za skupno delovanje vseh slojev.

LDU, Budimpešta, 7. avgusta. (DKU.) OKU javlja: Danes se je zglasila pri nadvojvodu Jožefu in pri ministrskem predsedniku Fridrichu deputacija organizacij in društev ogrskih kmetovalcev, obrtnikov in trgovcev. Govornik deputacije je pozdravil nadvojvodo in potem prosil, naj se v bodoče dovoli tudi obrtnikom in trgovcem

vpliv na deželne zadeve. Nadvojvoda Jožef je rekel med drugim: Delati hočemo skupno ramo ob rami, da obnovimo domovino. Ministrski predsednik Fridrich je izjavil: Nadvojvoda ne želi v kabinetu aristokratov in politikov, temveč strokovnjake, obrtnike, zdravnike in profesorje. Bodočnost Ogrske bo v rokah takih mož.

Naloge nove mažarske vlade.

LDU Budimpešta, 7. avgusta. (DunkU) OKU sporoča nastopno: Nadvojvoda Jožef je v soglasju z budimpeštanskimi zastopniki entente poveril vodstvo poslov provizorični vladi, ki bo ostalo toliko časa, dokler nadvojvoda ne bo, zaslišavši kmeta, delavca in meščana, imenoval prehodnega kabineta. Provizorna vlada obstoja iz strokovnjakov, vseučiliških profesorjev, vojakov in iz elite izkušenih ministrskih uradnikov. Prva njena naloga je vzdrževanje

notranjega miru in reda. Predsednik provizorične vlade Fridrich bo gotovo našel sredstva in pota, da bo, opirajoč se na celokupni ogrski narod, obvaroval anarhije deželo, ki je v dolgoletnem trpljenju prišla na rob propada. Prebivalci glavnega mesta z največjim veseljem pozdravljajo zgodovinski prevrat, ki vzbuja največja upanja. Po viharjih baš minule preteklosti vpliva nastop osebnosti nadvojvode Jožefa pomirjevalno.

Prevrat na Mažarskem pripravljen v Parizu in Londonu.

LDU, Rotterdam, 7. avgusta. (ČTU.) Vse angleško časopisje stoji pod vtisom mažarskih dogodkov. »Morning Post« in »Westminster Gazette« pravita, da jih razvoj teh dogodkov ne preseneča. Ta rešitev je bila neizogibna in njene niti se ste-

kajo v Parizu in Londonu. Storjen je prvi korak, da se uresniči dolgo pripravljeni načrt, ki naj zajamči mir in ravnovesje v Evropi. Budimpeštansko presenečenje ni edino, kar jih imamo pričakovati v obdobju pokrajinah.

Vrhovni svet proti Rumunski.

LDU Berlin, 7. avgusta. (DunkU.) »Abend« poroča iz Pariza preko Berna: Vrhovni svet se je pridružil stališču ameriškega zastopnika Polka in grajal samovoljnost Rumunije, ki je vrhovni svet ne

bo trpel. Ako bo opomin v Bukarešti ostal brezuspešen, se namerava kolektivni korak alijiranih velesil, ki naj Rumunijo prišili, podvreči se v ogrskem vprašanju odločbi mirovne konference.

Dunaju grozi katastrofa.

LDU, Dunaj, 7. avgusta. (ČTU.) Dunaju grozi velika katastrofa. Vodstvo splošne bolnišnice javlja, da bo zaradi ve-

likega pomanjkanja premoga prisiljeno skrajšati izdatno svoj delokrog.

Zarota proti dunajski vladi.

LDU Dunaj, 6. avgusta. (ČTU.) Pozno zvečer je bilo danes več ljudi aretiranih. Oblasti sodijo, da gre za resen komplot, ki je bil na-

perjen proti visokim vodilnim osebam, posebno proti predsedniku Seitzu in državnemu kanclerju Rennerju.

Hindenburg — državni predsednik?

LDU Monakovo, 7. avgusta. (ČTU.) »Münchener Post« zatrjuje, da ima dokaze za to, da namerava Hindenburg sprejeti kandidaturu za mesto državnega predsednika. List ostro nabada Westarpo in Stresemanna, češ da se da-

nes sicer braniti sumničenja, da delujeta za monarhistični preobrat, da pa vendar na tihem rovarita in za sedaj Hindenburgu pripravljata mesto. »Münchener Post« svari Hindenburga, udajati se takim nadam.

Brez luke.

LDU, Berlin, 8. avgusta. (DKU.) — »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Curiha: Kakor javlja »Popolo Romano«, namerava konferenca alijirancev tako-le rešiti vprašanje italijanskih zahtev: Reka postane prosto mesto z mednarodnim pristaniščem. Zadar in Split postaneta prosti mesti z zavarovanjem italijanskega značaja, Aidin, Konja in Adalia v Mali Aziji pripadejo Italiji, Smirna pa postane Grška. Po želji Italijanov in Albancev se prizna neodvisnost Albanije. Morsko obrežje med Trstom in Reko naj teče po italijanskem ozemlju, ki bo segalo do železniške proge št. Peter-Trst, železniška proga pa postane mednarodna.

(Če se načrt uresniči, potem bo Jugoslavija brez svoje luke. Sicer je pa zadnji del brzojavke popolnoma nejasen. Najbrže bi se imel konec brzojavke glasiti: »... do železniške proge št. Peter-Reka«.)

Ogrski aristokrati za Karla Habsburškega.

LDU Berlin, 7. avgusta. (ČTU.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Curiha: Tukaj nahajajoči se ogrski emigranti, ki so pod cesarjem Karlom upravljali v ministrstvih visoka mesta, so se mnogo prizadevali za to, da se bivši cesar Karel povrne na ogrski prestol, in so obljubili ententi, da podpiše Ogrsko vsak mir, ako pride Karel v Budimpešto. Najnovejši budimpeštanski dogodki so te njihove namere uničili, kljub temu pa še princ Windischgrätz in njegovi pristaši živahno nadaljujejo to agitacijo.

Proti naselitvi mažarskih komunistov na Dunaju.

LDU Dunaj, 6. avgusta. (ČTU.) V državnem svetu so danes krščanski socialci stavili predlog, v katerem se opozarja na nevarnost, da pribijejo budimpeštanski komunisti in njihovi somišljeniki na Dunaj, ter se poziva dunajskega župana, naj ukrene vse potrebno, da se take begunce zapre in izžene. Tudi občine v dolini reke Kamp, kjer je interniran Bela Kun, protestirajo proti temu, da bi smel tam prebivati.

Dunajski mažarski poslanik odstopil.

LDU, Dunaj, 7. avgusta. (ČTU.) »Telegraph« poroča, da ima provizorično prevzeti posle tukajšnjega mažarskega poslanika Böhma, ki je podal demisijo, legacijski svetnik Marsovszky ali grof Wenckheim.

Blokada proti Ogrski odpravljena.

LDU Amsterdam, 7. avgusta. (DunKU) »Reuter« poroča: Vrhovni svet je sklenil odpraviti blokado proti Ogrski.

Zasedenje Ogrske.

LDU Dunaj, 6. avgusta. (ČTU) »Neue Fr. Presse« pravi, da so rumunske čete danes zasedle budimpeštansko trdnjavo in se pripravljajo, da zasedejo zapadno Mažarsko.

Rumunski kralj ne pojde v Budimpešto.

LDU. Bukarešt, 7. avgusta. (ČTU.) Po poročilu rumunskega tiskovnega urada je kralj Ferdinand iz do sedaj nepojasnjenih razlogov opustil svoje nameravano potovanje v Budimpešto.

Nemško italijanski odnošaji.

LDU. Berlin, dne 6. avgusta. (ČTU.) »Vossische Zeitung« poroča iz Rima: Vpostavitvev nemško-italijanskih odnošajev jako naglo napreduje. Ukrenilo se je že potrebno za direktno brzojavno zvezo Berlina z Rimom. Posebna komisija bo po nalogu italijanske vlade razmotrivala vprašanje vzajemne izmenjave blaga obeh držav. Ena nemška komisija je že dospela v Rim, drugo pričakujejo tam v kratkem, da izvrši priprave za novo nemško posla-ništvo. V italijanskih krogih se širi mnenje, da zasede poslaniško mesto v Rimu grof Brockdorff-Rantzau.

Povečana Belgija.

LDU Bruselj, 7. avgusta. (DunKU) »Le Soir« poroča, da je ministrstvo za zunanje stvari prejelo od maršala Focha brzojavko, ki pozivlja Belgijo, da naj ozemlje Malmedy, ki ga je mirovna pogodba priznala Belgiji, vojaško zasede in sprejme v svojo upravo.

Socialistična konferenca.

LDU Lucern, 7. avgusta. (DunKU) V popoldanski seji je kongres nadaljeval razpravo o štatutih in obnovi internacionale. Pri glasovanju je bil sprejet dodatni predlog Mistralov, ki pravi, da je cilj internacionale, nadomestiti kapitalistični sistem s socialističnim, torej s kolektivističnim, ali pa tudi komunističnim.

Skupni vojni stroški.

LDU St. Germain, 7. avgusta. (DKU) Iz nekega washingtonskega senatu podanega poročila posnema »Daily Mail«, da znašajo stroški svetovne vojske vseh držav skupaj 1250 milijard frankov. Na tej vsoti je sama Anglija udeležena z 250 milijardami.

Odlikovanje angleških vojskovodij.

LDU Amsterdam, 7. avgusta. (DunKU) Angleška vlada je v poslanski zbornici stavila predlog, da naj bi se angleškim vojskovodjem podelili naslovi in jim darovali denarjni zneski. Kakor ve poročati »Morning-post«, nameravajo delavci protestirati proti nakazilu zneska v skupni svoti 200.000 funtov sterlingov.

LDU Bazel, 7. avgusta. (DunKU) Položaj je ostal isti. Neč je bila mirna. Vedno

več delavcev se javlja prostovoljno k delu, katere vojaštvo spremlja v delavnice. Urednik lista »Baseler Vorwärts« je bil iz sedaj neznanih vzrokov aretiran.

Stavka policistov.

LDU London, 7. avgusta. (DunKU) »Reuter« poroča: V poslanski zbornici je Shortt naznanil, da se v Liverpoolu nobeni policisti več niso pridružili stavki. Položaj je tam neizpremenjen. Neki elementi poskušajo, da bi v Liverpoolu ustavili vse delo in prepustili mesto zločincem. To se jim ni posrečilo. Vlada bo krajevne oblasti podpirala na vse načine, da bodo mogle vzdrževati red in braniti meščane. Poskusi, da bi zažgali doke, so se izjalovili.

Stavke v Svici.

LDU. Curih, 7. avgusta. (ČTU.) Glasom poročila švicarske brzojavne agenture je zborovanje delavskih delegatov z 252 glasovi proti 100 glasovom sklenilo stavko nadaljevati.

Iz pokrajine.

k Nova knjiga. Danes izide v Novi založbi tretji zvezek Nove knjižnice dr. Izidorja Cankarja: »S poti«, v lični opremi in v obsegu 7 pol. Knjiga nam nudi zelo zanimiv potopis po Italiji, različen od drugih potopisov in nas opozori samo na to, kar zanima umetnostnega zgodovinarja ter bo zato spis ohranil svojo trajno vrednost. Knjige bo vesela posebno mladina; v Fricu bo videla sama sebe, nemirno, nestalno, polno iskanja in vrenja. To in ono stran razumevanja moderne umetnosti nam odkrije ta zanimiva knjiga, ki ne bi je smel pogrešati v svoji knjižnici noben izobraženec. Knjigo toplo priporočamo.

k V Ljubelju pri sv. Lenartu sta pokopana dva vojaka, ki, kolikor je tu znano, nista še bila navedena med izgubami: Rade Mihael in Mišič Adolf, menda iz Ljubljane. Toliko sorodnikom na znanje.

k Smrtno ponesrečila se je dne 28. julija 60 let stara Ana Sadar iz Malega Globokega, občina Ambrus. Plezala je po lestvici v podstrešje, da se prepriča, je li kokoš znesla jajce. Pri tem ji je spodrsnilo in padla je tako nesrečno na tla, da je na mestu obležala mrtva.

k Domžalska godba priredi 15. avgusta na Veliki šmaren izlet v Komendo, združen z vrtno veselico pri gospodu Ferdinandu Vodé. Odhod iz Domžal ob pol dveh popoldne. Prijatelji zabave so vljudno vabljeni.

k Italijansko nasilje. Iz Skradina v Dalmaciji poročajo: Te dni so Italijani odvedli v zapore na zadrskem otoku o. Lucijana Kozliča, igumana samostana Krke, ter o. Sebastijana Joviča in fra Simona Slaviča, župnika iz Piratanovca. — V nedeljo dne 26. pr. m. je imelo vojaštvo mesta neko slavlje, pri katerem je razen vojaštva in kakih deset italijanašev sodelovalo tudi nekaj siromašne dece iz Dubravica in Skradina. To so oni otroci, ki morajo za dnevno hrano poslušati predavanje italijanske narodne himne in drugih italijanskih pesmi. Neznatni spreved je z gladno deco na mestu, kjer je bila svečanost, odpel dve ita-

lijanski himni. V ta spreved so nekega otroka s silo vzele. Ko so otroci šli v spremstvu svojega nadzornika po obali, je nadzornik opazil dečka Dačica, skočil k njemu in ga hotel prisiliti, da bi šel z njim. Otroku pa se je branil in ni hotel iti s sprevedom, ter je klical: »Nisem Italijan, jaz sem Hrvat, nečem.« Nadzornik ga je s silo potegnil v vrsto ter določil nekega vojaka, da ga varuje, da ne bi pobegnil.

k Dolga pot. Prejeli smo naslednjo brzojavko: Ljubljanski dopisni urad poroča: Dunajski korespondenčni urad javlja iz Berlina: »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Haga: Kakor poroča »Temps« iz Rima, so bili včeraj zopet spopadi delavcev in karabinerjev v Trstu, pri katerih je bilo 10 oseb ranjenih. Cenjeni bralci si lahko predstavijo dolgo pot brzojavnega poročila iz Trsta v Rim, iz Rima v Pariz, iz Pariza v Haag, iz Haaga v Berlin, iz Berlina na Dunaj, iz Dunaja v Ljubljano. Poleg tega pa ni mogoče dočeti, kdaj je bila ta »včeraj«, v katerem govoru brzojavno poročilo.

k Dvamesečne vojaške vaje. Iz Beograda poročajo: V novoosvojenih krajih se pozivajo vsi vojni obvezanci na dvamesečne vojaške vaje. Pozivanje se vrši v skupinah. Na vojaške vaje se ne pozivajo tuji državljani.

k Naliv ali poplava. V nedeljo, dne 3. avgusta popoldne, se je nad gornjim delom županije Sv. Martina na Stajerskem utrgal oblak. Dež je lil s tako silo, da je bila mahoma vsa okolica v vodi. Najhujše so prizadete občine Spodnji in Gornji Duplek, Korena in del Sv. Martina. Pred vasio Sp. Duplek je tekla voda meter visoko nad okrajno cesto. Ravno tako tudi nižje od Gornjega Dupleka. Valovi so poplavlili celo ravnino, odnesli snopje z njiv in sploh ugonobili mnogim posestnikom vse poljske pridelke. Koruza je od naliva popolnoma zbita k tlom, oves pa izluščen. Škoda je zelo velika.

Iz Ljubljane.

1 Promocija. Na vseučilišču na Dunaju je bil 2. t. m. promoviran doktorjem prava deželnovladni tajnik, bivši zadružni inštruktor trgovskega ministrstva, Henrik Stesk. Odličnemu strokovnjaku iskreno častitamo!

1 »Protekcija« v Ljudskem domu. Zvečer ob 8. uri se bo vršila v Ljudskem domu premijera komedije Branislava Nušiča »Protekcija«. Igrali bodo dijaki s sodelovanjem igralk Ljudskega odra. Režijo vodi g. prof. dr. I. Gruden. Nušičevo ime in prireditelji nam so porok, da bo predstava lepa in dovršena. Obisk obeta biti zelo množesteven.

1 Assicurazioni Generali. Neki Tržičan nam piše: Bil sem navzoč, kako je neki italijanski častnik trgal slovenske črke »Kavarna — Narodni dom« raz poslopja. V Ljubljani pa se na hiši zraven Prešerna še vedno blišči napis Assicurazioni Generali. Seveda, to je mednarodno in pa — na vrhu strehe.

1 Policijska ekspozitura Glavni kolodvor se je preselila v Kolodvorsko ulico št. 39 (predilnica).

1 Požar v Mostah. Danes ponoči je zgorel v Mostah Trčkov hlev. Zgorele so tri krave.

1 Aretiran je bil Alojzij Golč, ker je na Dolenjski cesti vojake, ki so po cesti korakali, izzivalno oponašal.

1 Ciganska nadloga. Policija je aretirala cigansko tolpo Jure Hudorovič, Franc Hudorovič in Valentin Novakovič, ki so imeli 6 konj in pasli po travnikih ter a-

tem povzročili škodo. Ta ciganska tolpa je tudi osumljena, da je ukradla v Kosezah dva zlata prstana.

I Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mesne občine ljubljanske od 27. julija do 2. avgusta 1919. Število novorojencev 18, umrlih 18, od umrlih je 10 domačinov in 8 tujcev. Za grižo sta umrla 2, za jetiko 4, vsled mrtvouda 1, za različnimi boleznimi 11. Za nalezljivimi boleznimi so oboleli in sicer: za osepnicami (Varicela) 1 domačin in 2 tujca, za škrlatico 1, za grižo 21 domačinov in 5 tujcev, za vratio 1.

I Izgubljen. Franc Cajhen, izvošček, Slomškova ulica št. 21, je v sredo dne 6. t. m. izgubil od Celovškega drevoreda do Zormanove prodajalne v Spodnji Šiški zvečer med 9 in 10 uro denarnico z vsoto krog 500 kron, vojaško odpustnico in enim voznim listom. Pošten najditelj se vljudo prosi, da listnico vrne proti nagradi do 200 kron.

I Našla se je zlata broška v Čevljarski ulici. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi v Dnevem zavetišču na Cojzovi cesti.

Širite „Večerni list“!

Po svetu.

s Beljak kot zdravilo. Ako se porežeš, ubij jajce in namaži rano z beljakom. Beljak ima to prednost, da ga imaš skoro vedno pri roki, medtem ko je po druga zdravila treba najprej v lekarno. Kakor je znano, se rana poslabša, če prihaja zrak do nje. Beljak se hitro posuši, nad rano se napravi tanka mrena, ki zabrani zraku dostop. — Beljak pomaga tudi pri hudem vnetju čev (griži). Jemlje se lahko s sladkorjem ali brez njega; dva ali tri jajca zadostujejo na dan. — Razpoke na nežnih mestih, n. pr. na ustnicah, je dobro zalepiti s kožico, ki se nahaja v notranjosti jajca.

s Obrti na Slovaškem. Češkoslovaški »Narodni Gospodar« v Brnu je prinesel članek dr. Fran Koželuhe pod označenim naslovom, po katerem smo posneli te-le podatke: Sladarska obrt se je najbolj razmahnila v dveh zapadnih slovaških okolišah. V Nitranski stolici je danes devet velikih eksportnih sladarnic, v Bratislavi pet, od katerih so štiri v Trnavi poleg dveh večjih pivovarnic s sladarnico v Bratislavi. Zdaj se navaja 36 imen velikih sladarnic oziroma pivovarnic, ki bodo združene s sladarnicami v Nitranski, Bratislavovski, Trenčanski ter Tureški stolici. Izdelek piva se računa na eno četrto milijona hl. Produkcija pa ni zadoščala za konsum in se je morala kriti s Dreherjevim pivom iz Steinbrucha, kjer se je kuhalo približno 735.000 hl 22,6% vse pívne produkcije na Ogrskem, Schwechat, s Haggenmacherjevim (421.000 hl torej 13,20% ogrske produkcije). Sladarnice in pivovarnice so v rokah ogrskih židov, izveniši Turčansko pivovarnico in delniško pivovarnico v Turci, sv. Martinu, kjer se je pred vojsko skuhalo kvečjemu 8200 hl piva. Za sladkorno industrijo so na Slovaškem jako ugodne razmere. Sladkornic je devet, in sicer v Topli, stolici Trenčinska, Považka del.

družba, Uh, Ves, stolica Bratislava: Del. družba: Trnava stolica Bratislava: K. Steiner, Velike Surany, stolica Nitranska: Del. družba Velike Topolčani, stolica Nitra: K. Stummer, Oroszka, stol. Tekov: Del. družba cukrarne Szerenes, stolica Zemplen: gorenje ogrska del. družba, Sered, stol. Bratislava: Delniška sladkornica. — Ravno sladkornice so povečini v zapadnih stolicah. Produkcija v onih sladkornicah se na leto lahko ceni na 30.000 vagonov sladkorja.

s Kako je znal Peter Veliki računati. Peter Veliki je opazil, da nekateri njegovi dvorjani veliko več zapravijo, nego dobijo plače. Nekč je poklical enega teh gospodov k sebi, se milostno pogovarjal z njim in ga nazadnje vprašal, koliko izda na leto, toda dvorjan mu ni znal odgovoriti. »Kaj, ti niti ne veš, koliko stroškov imaš na leto?« ga je vprašal car začuden. »Mislil sem, da si pametnejši. No, poskusiva izračunati, par sto rubljev gor ali dol.« — Dvorjan je moral sesti k mizi in car je začel računati. Dasi je dvorjan navajal za obleko, hrano, služinčad, konje, vozove in pojedine kar najmanjše številke, je nastala vendar tako velika vsota, da se je plemenitaš začudil in ustrašil. — »No, sedaj izračuniva še tvoje dohodke!« je rekel car. — O teh je bil dvorjan nekoliko bolje poučen, toda dasi je navajal večje dohodke, nego jih je imel, vendar niso znašali niti polovice njegovih izdatkov. Plemenitaš je zaslutil, da ga ne čaka nič dobrega, in se je začel jecljaje opravičevati, toda car je zavpil nad njim: »Lump, ti varaš torej ali mene, ali moje podložnike.« Pograbil je plemenitega gospoda za lase in ušesa ter ga pretepal toliko časa, da je krivec padel na kolena in prosil usmiljenja. »Tako,« mu je rekel slednjič car, »sedaj pojdi k svojem oskrbniku in napravi z njim ravno tak obračun, kakor sem ga napravil jaz s teboj. Zapomni si, da ni človek, ki potratno živi in več zapravi nego ima, nič boljši od tatu in goljufa.« — Ta dogodek je postal kmalu splošno znan in posledica je bila, da so vsi dvorjani kmalu jeli hraniti in skromneje živeti.

s Haremi v Carigradu. Dva tisoč mladih Armenk, ki so jih za svetovne vojske držali v turških haremi, je našlo sedaj zavetje pri ameriskem rdečem križu. Te deklice so živele po hamerih tako dolgo, da niso hotele verjeti, da so sedaj svobodne. Skrite so bile v več mestnih okrajih in je bilo težko in naporno najti vse. Nekateri deklice še danes nimajo šestnajst let. Našli so jih v tako slabem zdravstvenem stanju, da jih bo treba daljšo dobo zdraviti, preden jih bodo lahko pustili v njih domovino.

s Berolinsko tatinstvo v razmahu. Berolinski časopis »Tag. Ztg.« pripoveduje, kako se je v zadnjem času pomnožilo tatinstvo. Ne samo to, da se mnogo bolj ko nekda krade vse, kar se je časih kradlo, ampak dandanes se kradejo reči, o katerih bi človek mislil, da jih ni mogoče krasti. Uzmoviči kradejo motorske čolne, lope, cele vrtné plote in ograje dvorišč, zid, okna, zložen stavbni material, da celo živo drevje. Ljudje, ki so okradeni, ne naznajo tatvine policiji, ker vedo, da bi nič ne pomagalo. Moraló bi biti desetkrat to-

liko policije, da bi zasledili tatove. In ravno zato, ker se krade na vseh koncih in krajih velikega mesta, je mogoče, da se tatovom sleherna tatvina posreči. Vrednost ukradenih reči cenijo na milijone. Samo nagrad, ki so dan za dnevom razpisane za izsleditev dolgoprstnikov, znašajo tisoče in tisoče. Da tudi razpisane nagrade nič ne izdajo, je jasno ko beli dan. Tako je torej danes v Berolinu, nekda tli hvalisani nemški prestolici.

s Bela devica. Na Ruskem je v nekaterih tvornicah v industrijskem kraju okoli Lodza jako lep običaj. Delavci nabirajo celo leto prispevke, iz katerih zložijo doto revni delavki, ki jo potem omože. Prispevke za doto pobirajo vsak teden. Nevesta, katero omože delavci, se imenuje »bela devica«, za njo skrbi vse delavstvo v zavodu ali v tvornici, kakor bi bila lastna hči vsakega posameznega delavca. Taka nevesta prinese možu nekoliko stotnin rubljev in je poleg tega jako čislana in spoštovana. Ta prelepa navada je jasen dokaz, kako plemenito srce ima slovanski narod in da umeje rešiti socialno vprašanje v krščanskem duhu povsod, kjer ga še ni zapadna lažikultura okužila.

s Kako je v Sibiriji. Častnik, ki je prinesel generalu Judenčcu listine od Kolčaka, je pravil poročevalcu »Daily Maila« o močnem narodnem gibanju, ki se pojavlja med sibirskimi kmeti, posebno, kar je Kolčakov proglasil, da ostane zemlja v rokah teh, ki jo zdaj obdelujejo. Na kmetih raste sovraštvo do boljševikov od dne do dne. Če kdo reče, da je boljševik, je že dovolj, na mestu ga ubijejo. Kolčakova armada se dobro počuti, samo orožja prmanjkuje.

s Zavednost. Iz življenja slavnega igralca Gota pripovedujejo mnoge anekdote, tako n. pr. tudi to-le: Ko je bil Got še jako mlad, je igral v Scribejevem delu starega notarja, ki je nastopal v prvem in tretjem dejanju. Bil je baš jako soparen dan v mesecu juliju. Got je bil od vročine zaspan, kaj čuda potem, da si je med drugim dejanjem snel sive brke in plešo in si je v shrambi za oblačila privoščil nekoliko udobnosti. Komaj pa je malo zadremal, kar začuje glas: »Gospod Got! Gospod Got! Na oder, zdaj ste Vi na vrsti!« Got je planil kvišku in hitel na oder brez brk in brez pleše. Zapazil je šele na odru, ko sta ga njegova soigralca: Prevost Madelaine in Augustin Brohanovy osuplo opazovala, kaj je napravil. Izginiti z odra ni bilo več mogoče, zakaj občinstvo ga je že bilo videlo in oči vseh so bile strmeč uprte vanj, v notarja, ki se je med drugim dejanjem pomladil skoraj za dvajset let. A Got si je znal pomagati iz zagate. Ko je videl zadrego svojih soigralcev, je smelo dejal: »O, saj vem, zakaj me tako nezaupno gledata, premlad se vama zdim, seveda. Če bi le rajša govorila z mojim očetom, ki je ta trenutek zelo zaposlen, potrpite malo! Povem mu vajino željo in ga precej pošljem sem-kaj.« Ko je to izpregovoril, je izginil za kulisami, kjer si je naglo nateknil plešo in privezal brke. Prikazal se je zopet na odru kakor resen stari in je povzel: »Moj sin mi je pravkar povedal, da želite z menoj govoriti. I, kaj bi pa rada?« — In napaka je bila popravljena.

s Materina ljubezen. »Český Deník« proroča; V Ketlici je zadnje dni umrla vdova po slikarju na steklo. Vdova Schäfrova je menila, da mora kar mogoče malo jesti, da bi imela dosti živeža, ko se vrne na njena dva sinova iz vojske, o katerih pa ni prejela že dlje časa nobenega glasu.

s Največ šivilj imajo v velikanskem krojaškem zavodu »Royal Army-Clothing Depot« v Londonu. V rečenem zavodu dela 2000 tlačanov. 1700 ženskih ter 300 moških. Poslopja imajo po tri nadstropja in so postavljena v dveh vrstah. Dolga so po 300 m. Glavna delavnica je 70 m dolga, 15 m široka ter 25 m visoka. V tej dvorani stoji v dveh vrstah 58 šivalnih strojev in pri vsakem stroju dela 9 ženskih. Poleg tega je tam še 188 drugih strojev za bolj grobo blago. Povprečno izdelajo na teden 11.000 sukenj v 200 raznih velikostih. Šivilja izdelajo 1200 do 1400 K. V Angleško-burski vojski je zalagal ta velikanski krojaški zarod celo angleško armado v Južni Afriki. Ljudi v svetovni vojski se je izdelovala tu velikanska množina vojaške mondure, a poleg tega zavoda so bili še mnogi drugi, ki so imeli nalog, zalagati armado z obleko.

s Nekaj zabavnega o suflerju. Ta »relini pas« igralcev, ki drži nad vodo v vetoku besed, sedi v svojem nastavku, liši sicer mnenja množice, vidi je pa ne. Kljub temu pa je često najboljši opazovalec množice in najboljši sodnik uspeha. On ugane in sluti že na komaj vidnih znamenjih, če igra uspeva, če se poraja med poslušalci zanimanje ali nevolja. Zato ga mnogi avtorji izprašujejo o uspehu.

Posebno slaven je bil sufler Leaudand v Parizu, ki je veljal kot proročišče celega gledališča. Bil je izvrsten šepetavec, čigar glasu se ni nikoli slišalo v parketu, igralec pa ga je popolnoma razumel. Nekega večera je nastopil Frederik Lemaitre, splošno ljubljen junak, v vlogi Don Cezarja pred suflerjevo jamo in rekel, tako da so ga lahko razločno slišali: »Jaz znam svojo vlogo sam dobro. Če me boš še enkrat prekinil s svojim šepetanjem, ti bom zagnal čevljev v glavo!« Čevljev Don Cezarja je bil pa velik in se je zdel precej trd. Leaudand je torej molčal. Ravno oni večer je pa Lemaitre obtičal, kajti v kritičnem trenotku mu sufler ni pomagal. Veliki igralec pa tudi ni bil v zadregi. Obrnil se je z ogorčenjem na ljudstvo in rekel: »Vi vidite, slavne dame in gospodje, da je sufler postal nem!« Poslušalci so zagnali buren smeh in predstava se je nadaljevala šele potem, ko se je sufler vendarle omehčal in pomagal. V zadnjem dejanju je bil Lemaitre že zopet v nevarnosti, da mu zmanjka nit. Tedaj mu je Leaudand tiho zaklical: »Steklenico burgundca, sicer ti ne pomagam dalje!« Nesrečnež je moral z enakim šepetnim glasom končati nenavaden dialog: »Dobro, eno steklenico, toda sedaj moj odgovor!« In sufler mu je povedal rešilne besede: »Do jutri, markiz, in Bog Vas obvaruj.«

Aprovizacija.

a Aprovizacija južne železnice deli svojim odjemalcem moko za mesec avgust.

Stekleničnica.

(Češki spisal Karel V. Rais; preložil Al. Benkovič.)

(Dalje.)

»Silno sem radovedna,« je hitro izpregovorila ter se prisiljeno smehljala, »vam bodo-li Darbujanovi pripovedovali, koliko je stala hiša. To vsakemu pripovedujejo in se bahajo.«

»In poštarica bo gotovo kazala vse svoje zlato,« je zašebetala Božička.

»Ti molči!« je zagodrnjal župan. Oskrbnik je z nogu zadel ob ženini čevlji. Oba sta naenkrat vstala.

»Kaj pa — ali že greste?« je njuhaje vprašal župan.

»Oprostite, da sva se predrznila — se je priklonil oskrbnik.

»Veseli me, da sem imela čast — Vstanši je županja podajala prste svoje suhe roke.

»Klanjam se, milostiva gospa!« je zopet zapela Božička.

»Klanjam se! Klanjam se!«

Obleka gospe Guste je zašumela; županova soba je bila za eno minuto polna gibanja, šuma, glasnih besed in korakov, čez nekaj časa pa je županja zopet sedela v prvi sobi v svojem naslonjaču, in župan, kot bi se nič ne bilo zgodilo, je hodil po sobi ter tobakiro pritiskal na prsi.

»Prijetna ženska,« je govoril in zadovoljno njuhal.

»Vsak ima svoj okus,« je porogljivo odgovorila gospa, ne da bi se ganila. »Toda ti, Franc, se ves živ dan ne naučiš vedenja!«

»Prosim te, v Belcu —«

»Kako si čuden! — Nič posebnega nisem videla na njej! Takoj se opazi, da ni bogve kaj!«

»Saj je bila učiteljica —«

»Slišala sem! kake posebne olike pa nisem opazila.«

»Kdaj pa jima vrnemo obisk?«

»Za to je še čas. Sicer pa — čemu bi obisk vračali, saj si slišal, da niti stekleničnice nima, da jo je šla gledat k pristavnici. Nalašč sem jo vprašala, ima-li piano!« in gospa županja se je od srca zasmejala.

»Veš, stara, že zaradi njega moramo k njim!« je dobrodušno rekel župan.

»Prosim te, kaj ti je on mari? Taka zverina, Karel Domorazek! Koliko časa pa je tega, kar je še tu hodil bos in je komaj znal usta odpreti. Zdaj pa pokoncu nosi glavo in bi se tu rad z vsakim enačil!«

Božička, zvijaje se v bokih, je prihitela noter.

»K doktorjevimi sta šla,« je naznanila.

Županja je nagnila z glavo.

»To se bo doktorica zvijala pred njima in kazala zobel!«

»Ali ste zapazili, kako je gledala našo stekleničnico,« se je zasmejala Božička.

Županja se je samo pomilovalno nasmejala.

»No, no, zdaj moramo skuhati obed,« je rekla in težko vstajala, »ti, Božička, pa glej, da se opraviš, časa imaš čezinčez dovolj — dolgo sta nas zadrževala.«

Oskrbnik z gospo je šel medtem čez tri kamnite stopnice do vrat doktorjevega stanovanja in pozvonil.

Dolgo je trajalo, predno so v veži zadržali obotavljajoči se koraki in zaškripala ključavnica.

V odprtih vratih je stala razmršena služkinja in si zaspano gledajoč privezovala predpasnik.

Videč, kdo prihaja, je zaječala: »Gospa!« in se zevajoč, brez pozdrava, leno vračala v kuhinjo, a med vrati se je ustavila ter poslušala, ako gospa doktorjeva prihaja po stopnicah.

»Gori v salonu je!« je zagodrnjala in iznova zaječala: »Gospa!« da je odmevalo od sten.

V prvem nadstropju so zaropotala vrata, in že so lahke noge priskakljale po stopnicah.

»Klanjam se, milostiva!« je navzgor pozdravljala oskrbnik. »Oprostite, da sva tako predrzna — tu moja žena!«

Doktorica je prihitela doli, zamižala in rekla hladno: »Veseli me —« ter se malo zamislila. Imela je pisan, z žametom obrobjen spalni plašč, ki je ob vsakem pregibu pričal, kako je suha.

»Izvolite dalje!« je hladno priganjala in, odprši vrata v sobo nasproti kuhinje, bodrila:

»Prosim!«

Oskrbnik je dobro vedel, da je to doktorjeva ordinacijska soba.

Gospa je od mize, stoječe tik vrat, odmaknila dva trstna stola in iznova priganjajoč: »Prosim!« sedla nasproti zakonskima.

»Gospod doktor je pri bolnikih?« je spoštljivo vprašal oskrbnik.

»Ta čas zmerom,« je odgovorila hladno.

»Gospa ste torej sama doma?«

»Teja sem že navajena.«

»Gotovo čitate?« je nalahno rekla gospa Gusta.

»Da, čitam, — a večinoma nemški — v teh čeških knjigah je skoro vse samo o kmetih in iz vasi, jaz pa imam rada kaj iz boljših krogov. Zdaj ravno čitam »Prvo ljubezen cesarja Jožefa«. Doktorica je govorila koprneče in ko je končala, je pokazala zobe in zamišljeno gledala skozi okno.

Po sobi je legla tišina.

»Gotovo mnogo hodite na izprehod, tu je tako lepo,« je končno rekel oskrbnik, iščoč, kaj bi rekel pripravnega.

»Ah ne! Kam bi šla? Po cesti semintja? Rajši gledam z okna.«

Imajoč zobke zasajene v spodnjo ustnico je z veričnimi očmi hladno gledala gospo Gusto; mrzkost in malomarnost ji je ležala na suhem, nekoliko podolgovatem, brezbarvnem obličju.

»Jaz pa se veselim izprehodov po polju — tu je tako lep, bujen kraj,« je prisiljeno rekla oskrbnica in na koncu zadrege suho zakašljala.

»Saj ste bili vendar na kmetih, ne?« je naglo vprašala doktorica.

(Dalje.)

Izdajatelji konsorcij »Večernega lista«. Odgovorni urednik Viktor Cencić. Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.